

Pál István

A FOTÓRIPORTER

(EGY AMERIKAI MENEKÜLT, EGYKORI ILLEGÁLIS KOMMUNISTA
BESZERVEZÉSÉNEK KÍSÉRLETE)

1952. július 25-én Kanyó András államvédelmi alhadnagy az útlevélosztályon kihallgatta özvegy Hacker Mártonné, Budapest XII. Gaál utca 11. szám alatti lakost, aki kiutazási engedélyt kért az Egyesült Államokba. Az asszony azért szeretett volna kivándorolni, mert már hosszú ideje küzdött az egészségével, ugyanakkor hiába járt neki a férje révén a havi 420 forintos nyugdíj, itthon már nem volt hozzátartozója, aki gondját viselné. Hacker Márton, aki a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-nél volt tisztviselő, 1945-ben elhunyt, és nagyobbik fia sem élte túl az üldöztetést. Az özvegy ezek után arról beszélt, hogy kisebbik fia a Tanácsköztársaság időszakában belépett a kommunista ifjúsági szövetségbe, amely jelentős konfliktusok forrása volt a Horthy-korszakban. Hacker Gábor ezért Franciaországba távozott, majd 1942-ben, amikor a németek a szabad zónába is bevonultak, az Egyesült Államokba menekült. A kezdeti időszakban cikkeket írt egy haladó szellemű lap számára, amit végül betiltottak. Gábor eredetileg fényképésznek tanult, saját üzlettel is rendelkezett, ám anyagilag nem állt túlságosan jól. A felesége szintén zsidó származású volt, gyerekük akkor 10 éves lehetett. Kanyó ekkor a felől érdeklődött, hogy amennyiben Hacker Gábort üldözte az előző rendszer, miért nem akar hazajönni, miért teszi ki idős édesanyját egy ilyen hosszú utazásnak. Az özvegy szerint fia nem tudta volna fedezni az útiköltséget, de a körülményekre való tekintettel a tőle kapott támogatás is elég korlátozott. Kanyó azt is megtudta, hogy Hacker Gábor érkezését követően New York-ban telepedett le, ahol sokkal angolosabban hangzó Hackett D. Gábor néven élt az 5. Columbus Circle, Room 516, New York, 19. E. I cím alatt.¹Az Államvédelmi Hatóságnak arról viszont nem volt információja,

¹ Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – Tárgy: Özv. Hacker Mártonné kihallgatása. – Jelentés. 1952. VII. 28. 31–32.

hogy a fényképész rendelkezett-e már amerikai állampolgársággal, tudniillik az akkor még a 116-40 Park Lane South címen élő Hackett 1948. május 25-én terjesztette elő ez irányú kérelmét az Egyesült Államok Brooklyni Kerületi Bíróságán.²

Az alhadnagynak a célszemély tanulmányozásával kapcsolatban megfogalmazott javaslata nyomán augusztus 4-én Washingtonba küldött levél annyiban konkretizálta az előzőleg elhangozottakat, hogy Hackett bátyja egy németországi koncentrációs táborban hunyt el, ugyanakkor volt egy lánytestvére is, akit a nyilasok meggyilkoltak. A Központ úgy döntött, hogy Iványi Pál rezidens – Török Pál őrnagy, alias, Hárs László attasé³ – hívja be a követségre Hackett Gábort az anyja útlevílkérelmével kapcsolatban, ám ezzel egy időben a múltjáról, a családi körülményeiről és az üzletéről is beszéltesse.⁴ A célszemély augusztus 26-án levelet írt a Magyar Népköztársaság (MNK) sajtóattaséjának, amelyben emlékeztetett rá, hogy 1946 és 1950 között már több ízben végzett fotóriporteri munkát a magyar követségnek. Hackett Sík Andor volt követre hivatkozott, akiről a magyar sajtó számára készített fotókat. A jelentkezését azzal indokolta, hogy igen komoly magyar vonatkozású fotógyűjteménye van, legyen szó tájképekről vagy a korábbi rendszer politikusairól. A TIME és a Newsweek állítólag rendszeresen hozzá fordult, ha magyar vonatkozású képanyagra volt szükségük. Például az előbbi 1952. augusztus 25-i számában megjelent Rákosi-portré, amely Deák Zoltán tulajdonában volt, Hackett közvetítésével jutott el a magazin szerkesztőségéhez.⁵ A célszemély fényképeket szeretett volna kapni az akkori Magyarország vezető személyiségeiről, valamint a fontos magyarországi eseményekről, mondván, a követség által rendelkezésre biztosított képanyagra ráfognák, hogy egyértelműen propaganda célzatú, tőle viszont készséggel átvennék, hiszen amerikai állampolgár. Hackett személyi referenciaként tüntette fel Szebenyei József, Deák Zoltán és Dr. Pogány Béla lapszerkesztőket, Rittenberg Lajost, valamint Olt Károlyt, aki 20 éve ismert, ám jelenlegi elfoglaltságai miatt nem volt közöttük gyakori a levelezés. Egyben azt is megjegyezte, hogy a képek felhasználásával kapcsolatban nem tud garanciát vállalni, de fizetni sem tud értük, hiszen más követségekről is

² The National Archives and Record Administration (NARA) M 1164 – Record Group 21 – Roll – 067 – Catalogue ID: 576072 – Index for the Nationalization Petitions of the United States District Court for the Eastern District of New York 1865 – 1957 – Petition No. 458862 – Immigrant Full Name: HACKETT, Gabriel Dezso – Date of Certificate issued May 25 1948 by the U. S. District Court at Brooklyn, New York. – www.fold3.com/image/#19618793 – Letöltés: 2014. X. 4.

³ Trójai faló a Belügyminisztériumban. Az ÁVH szervezete és vezérkara 1953–1956. Szerkesztette: GYARMATI György – PALASIK Mária. Budapest, Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – L'Harmattan Kiadó, 2013. 454–455.

⁴ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 5/6/B. sz. levél – Tárgy: Hackett D. Gábor. – Washington, 1952. VIII. 4. 20.

⁵ TIME 8. 25. 1952

ingyen kapja az ilyen anyagokat.⁶Hackett egy rövid emlékeztetőt is csatolt levéléhez, amelyben elmondta, hogy Budapesten a XIV. Semsey Andor utca 6 szám alatt volt az utolsó lakcíme, mielőtt 1939. február 25-én elhagyta az országot. Egyben hangsúlyozta, hogy édesanyjának Magyarországon nincs senkije, mivel apja 1944-ben elhunyt, Emília nevű hűgát a Duna-parton kivégezték, András nevű bátyja 1945-ben nem jött vissza a Berga-i munkatáborból.⁷ A fényképészt azonban cserbenhagyta az emlékezete, ti. Hacker András, aki 1912. február 11-én látta meg a napvilágot Petrosényban,⁸1945. március 11-i halálozási dátummal a hetvennyolcadik helyen szerepel a buchenwaldi koncentrációs tábor áldozatainak listáján.⁹

Iványi 1952. augusztus 26-án került kapcsolatba a célszeméllyel a Földes (Szebenyei József, a Magyar Magazin főszerkesztője)¹⁰által rendezett vacsora jóvoltából. A meghívásra az adott alapot, hogy Hackett konzultálhasson «Borsodi»-val, azaz az emigrációs ügyekben illetékes Szigeti Károllyal¹¹ édesanyja kivándorlásáról, akinek az írásos kérelmet sikerült is átadnia. Az este folyamán Iványi csak keveset tudott beszélni a fényképésszel, akitől megkérdezte, milyen kapacitással bír az általa vezetett fotóügynökség, azaz tudna-e havi 10-15 fényképet adni a követségnek az amerikai munkások életéről. A műtermének korlátai ellenére ezt vállalhatónak tartotta, majd arra kérte Iványit, menjen el hozzá és nézzen meg néhány képet, és válasszon közülük. Ezzel egy időben olyan megjegyzést tett, hogy megbeszélés szerint hajlandó újabb képeket készíteni a sajtóattasé kérésére. A politikával kapcsolatban Hackett arról beszélt, hogy nem híve a baloldali nézetek olyan demonstratív kinyilvánításának, ahogy Deák és Rózner csinálják. Hackett ennél sokkal óvatosabban viselkedett, például nem kereste állandó jelleggel a haladó magyarok társaságát. Egyben kérte, hogy az általa adott fényképeket név nélkül publikálják, ti. 1939-ben azért bukott le, mert az újságok felfedték, hogy tőle származnak az egyik francia internálótáborban titkon készült fényképek.

⁶ ÁBTL – 3. 2. 4. – K- 523/T – [Hackett D. Gábor] – A Magyar Népköztársaság Követsége 2118 Leroy Place N W Washington D C – A Sajtóattasé figyelmébe. – Aug. 26 1952. 25–26.

⁷ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – MEMO – Aug. 25. 1952. 27.

⁸ BÚS János – SZABÓ Péter: *Béke poraikra... II. Dokumentum – emlékkönyv a II. világháborúban a történelmi Magyarország területén elesett, meghalt magyar katonákról és munkaszolgálatosokról*. Budapest, Varietas '93 KFT. 2001. 599.

⁹ Magyar Zsidó Levéltár (MZSL) – XX – C – 4 – 1-es d. – Buchenwaldból érkezett névsor. – Budapest, 1945. VII. 13. 32.

¹⁰ ÁBTL – 3. 2. 6 – OL 16 – Washingtoni rezidentúra – OL – 011/6/b – Iványi elvtársnak, Washington. Budapest, 1952. VI. 27. 14-20.

¹¹ ÁBTL – 3. 2. 6 – OL 16 – Washingtoni rezidentúra – OL – 011/1. Tárgy: munkaterv az USA-ban felállítandó rezidentúra három hónapos munkájához. Munkaterv. Budapest, 1951. V. 9. 29-34.

Iványi másnap felkereste a műtermében, ahol Hackett szívélyesen fogadta. A rezidens átnézte a gyűjteményt, amiből kiválasztotta Bartók Béla anyagát, amely a zeneszerző fiától, Pétertől került a fényképészhez. A jórészt családi vonatkozású fotók nézegetése közben a célszemélyről kiderült, hogy a szociáldemokrata párt tagjaként röpirat készítése miatt 1929-ben két hetet volt letartóztatásban, aminek végeztével ítéletet nem hoztak ellene, csak hogy hivatalosan 1944-ig rendőri felügyelet alatt állt. 1933-ban újra őrizetbe vették, majd hat hónapra börtönbe került, amiért a Kommunista Ifjúsági Munkásszövetségben (KIMSZ) tevékenykedett. Szabadulását követően a Mai Naphoz került előbb irodai munkára, majd később már cikkeket is írhatott. Hackett a 30-as években egyik barátján keresztül, aki Hain Péternél az útlevélosztályon dolgozott, több esetben sikerült kiutazási engedélyt szereznie Franciaországba. Állítása szerint főleg kint tartózkodásában a kommunista párt is segítette, amíg az internálótáborról szóló tudósítása miatt ki nem utasították. Mivel felesége állapotos volt, a határozat végrehajtását sikerült két héttel elnapolni, ez alatt Kormos Hugó, a Magyar Hírnök szerkesztője kijárta Rooseveltnél, hogy Hackett megkapja a beutazási engedélyt az Egyesült Államoktól. A célszemély a pártból barátjának nevezte Olt Károlyt, akitől 1939-ben köszönt el, más nevekre azonban nem emlékezett. A fényképész a legnagyobb újságoknak dolgozott, egy-egy fotóért 10 és 50 dollár közötti javadalmazással. 1949-ig a legtöbbit a Magyar Jövő és a követség részére dolgozott, azonban Weil Emil kiküldetése óta ez utóbbi kapcsolat megszűnt. A mozgalom számára még ezek után is adott képeket, de a nyilvánosság előtt igyekezett demonstrálni, hogy semmilyen kapcsolata nincs velük. Hackett az indián rezervátumoktól az amerikai és a magyar jobboldali szervezetekig mindenhová el tudott menni. Az utóbbiak számára készített felvételei közül, ami érdekesnek tűnt és nem bukott le a közléssel, a Magyar Jövőnek is átadta.

A célszemély családos ember volt, 13 éves lánya táncművészeti (balett) iskolába járt. Anyagi helyzetéről különösebben nem panaszkodott. Iványi végül abban maradt a fényképésszel, hogy két hét múlva 10-15 fotót küldjön el a követség címére, feladó nélkül, csupán az érte járó összeget tüntesse fel. Hackett részéről felvetődött, hogy szívesen bejárna a követségre, hogy meg tudják beszélni a képek esetleges hibáit, amihez útiköltség térítést próbált kérni. Erre az első csomag értékelése után terveztek visszatérni. Iványi szerint Hackett foglalkozása révén használhatónak tűnt a hírszerzés számára, viszont múltjában akadt néhány sötét folt, amelynek tisztázása előtt nem gondolhattak rá, hogy személyével foglalkozzanak. A célszemély a rendőri felügyelet ellenére hogyan kaphatott útlevelet, de az is vitathatónak tűnt, hogy hazatérése után elvették a papírjait. A rezidens számára úgy tűnt, mintha Hain Péter és az államvédelmi központ a francia mozgalmon keresztül dolgoztatta volna a magyar párt felé.

Ezzel párhuzamosan a párthoz való viszonya is zavarosnak hatott, ezért tanácsosnak vélte, hogy Olt Károlyhoz vagy más egykori harcostársaihoz forduljanak. Földes lánya pedig arra irányította rá a figyelmet, hogy a fényképész a mérsékelt baloldali magyar csoportokat is igyekszik elkerülni, mert fél, hogy kompromittálja magát. Elmondása szerint Hackett nagy nőcsábász volt, aki barátai feleségeit sem kímélte, saját házastársát tudatosan féltékennyé akarta tenni. A 45 éves nő, aki egyébként távol állt a mozgalomtól, személy szerint utálta a fotóst annak jellemtelensége miatt. A rezidens táviratban kért eligazítást arra, hogy a fotóügynökséget forszírozzák-e, amely külügyi vonalon fontos lett volna, ráadásul Hackett tanulmányozását is lehetővé tenné.¹² Borsodi elmondása szerint a vacsorát követően a célszemély 64 esztendőes édesanyja kiengedését kérte, amire azzal reagált, hogy mindent megtesz az ügy érdekében, feltéve, ha az idős asszony számára megfelelő életkörülményei biztosíthatók. Borsodi ugyanakkor az aktuális magyar vezetők fényképeire vonatkozó kívánságot sem tartotta irreálisnak. Hackett ezt követően Gonda Jenőről beszélt, aki a Népszava tudósítója volt Svájcban, de amerikai lapoknak is dolgozott. Az újságíró egyszer csak az USA-ban bukkant fel, ahol az Amerikai Hangja költségén körutazásra vitték, majd a Library of Congress kelet-európai részlegének élére került.

Borsodinak feltűnt, hogy Hackett viselkedése zavart volt, állandóan körülnézett, mint aki fél valamitől. Kapcsolatrendszerére tekintettel Borsodi indítványozta, hogy sötétben foglalkoztassák, amihez az egykori KIMSZ tagsága és édesanyja kivitele szolgáltatta volna az alapot. Igaz, Deák gyökértelesen és ijedősnek nevezte, akinek kiterjedt szélsőjobboldali és középutas kapcsolatai vannak. A Központ azzal kommentálta a jelentést, hogy a családegyesítési ígéret kissé elhamarkodottra sikerült.¹³ Hackett Gábor szeptember elején egy 33 fényképből álló sorozatot küldött a sajtóattasénak, amely úgy tudósított az amerikai munkásosztály (inkább a szegény régetek – a szerző) életéről, ahogy azt a LIFE magazin soha nem tette volna. A fotóriporter elég veszélyes vizekre evezett, hiszen két alkalommal kis híján agyonverték, az egyik támadó ellen bírósági eljárás volt folyamatban. Hackett a korábbi ígéret szellemében 200 dollárt kért a követségtől, mondván, a sorozat előállítására 8 teljes napba telt; az amerikai folyóiratok egy hasonló vállalkozásért közel 500 dollárt fizetnek. Ha valamilyen magyar–amerikai eseményről rendelt a sajtóattasé képriportot, a fényképész szerint 5-6 fotó ellenében 30 dolláros munkadíjra készülhetett. Hackett először nem kért számlát, de végül mellékelte, ugyanakkor ragaszkodott hozzá, hogy neve ne kerüljön nyil-

¹² ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – Tárgy: Hackett ügye. – JELENTÉS. 1952. VIII. 31. 33–38.

¹³ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – Tárgy: Hackett Gábor ügye. – JELENTÉS. 1952. VIII. 31. 16–19.

vánosságra.¹⁴ A követség megkapta a fényképeket, Iványi azonban furcsállotta, hogy Hackett, láthatóan hosszas gondolkodást követően, végül mégiscsak számlát kért, amiről a levél hátoldalára kézzel írt megjegyzése tanúskodik. Megtehetette volna, hogy egy cégjelzés nélküli papíron feltünteti az összeget, amit majd eljuttat neki a követség, hiszen azt emlegette, hogy „nyílt postán nem egészséges küldeni cég jelzésével ellátott ilyen képeket, mert kellemetlensége lehet belőle”.

A rezidens szerint Hackett magatartása igen ambivalens volt, amennyiben a fotókat tartalmazó doboz széléit többszörösen leragasztotta, majd csomagolópapírba tekerte – ezt csak nyíltan lehetett volna felbontani –, viszont a feladó neve és címe a külső borítón is szerepelt. A célszemély inkább vállalta, hogy lelepleződjék a hatóságok előtt, ráadásul a levél hátoldalán feltűnt, amit Iványival korábban megbeszélt, hogy „a feszült helyzetre tekintettel ne közöljük képei alatt a nevét”. Ezt Iványi provokatív lépésként értékelte, miközben a harmadik megjegyzésből arra következtetésre jutott, hogy a célszemély szoros kapcsolatban áll Bartók Péterrel. Tudniillik Iványi átadott egy könyvet a zeneszerző fiának, aki ezt Hackett Gábor felé kommunikálta. A fényképész ennek nyomán szeretett volna saját példányt kapni. A rezidens a zavaros politikai múlt és váratlan húzásai miatt nem tudott maradéktalanul bízni a célszemélyben, hozzátéve, hogy a konspirációtól való félelem diktálta neki, hogy kérjen számlát. Ezzel egy időben az is feltűnő volt, hogy a képek egy része már régebbi keletű, csak újként lett eladva, ám ettől függetlenül magatartása korrektebbnek hatott az amerikai üzletemberek többségéhez képest.

A kapcsolattartás ezt követően is lehetségesnek tűnt, hiszen a képekről a továbbiakban is kellett tárgyalni, hiszen a Külügyminisztérium (KÜM) a képanyag gyors átküldését kérte. Iványi valahol elismerte Hackett bátorságát, mivel a baloldali mozgalom tüntetését fotózta, ami két okból veszélyes. Egyrészt a rendőrség megakadályozta, másrészt – és ez volt a veszélyesebb – a demonstrálók is ugrottak rá, hiszen tartani lehetett tőle, hogy a hatóságok ez alapján fognak eljárást indítani. Valószínű, hogy hasonló körülmények között akarták megverni.¹⁵ A rezidentúra október elején kiderítette, hogy Hackett D. Gábor kb. 2 évvel korábban ténylegesen megismerkedett John Startford /eredetileg Szemere Árpád/ magyar származású üzletemberrel. Szemere az üldöztetés miatt menekült el Magyarországról, egy darabig egy meg nem nevezett európai államban élt, ahonnan az USA-ba távozott. Startford, aki a háború után Washingtonban telepedett le, megállapodást kötött két amerikai üzletemberrel, hogy a németektől zsákmányolt

¹⁴ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – Attaché Hungarian Legation 2437 15. th St. N. W. Sep. 8 1952.24.

¹⁵ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 5/”B” számú levél – Tárgy: Hackett. – Jelentés. 1952. IX. 12. 21– 22.

kb. 60 millió yard filmet tartalom alapján leltározza és feldolgozza. A társai kijárták a Kongresszusban, hogy a hadizsákmány e részét kiadják Startfordnak, hogy a még használható elemekből vetítésre alkalmas filmeket állítson össze a műsorhiánnyal küszködő tévécsatornák számára.

Szemere ekkor azzal a kéréssel fordult Hackett-hez, hogy írjon egy képes riportot erről, és helyezze el valamelyik újságban. A tudósítás a közönség figyelmét próbálta felhívni a filmanyagra, aminek fontosságára azzal is igyekeztek felhívni a figyelmet, hogy a Congress Library volt megjelölve forrásként. A cikk egyben olyan célt is szolgált, hogy a Szemerét finanszírozó üzletembereket megnyugtassák, hiszen a feldolgozás lassan haladt. Startfordról és két ugyancsak magyar segítőtársáról felvétel készült. Egyikük, akit Fürinek hívtak, tényleg Szálasi embere volt. A két személy, akik 1945 után szöktek Amerikába, a használhatóság és tartalom szerinti osztályozást végezték. Szemere, múltjukra való tekintettel, közben tartotta őket és nem fizetett túl sokat nekik. Hackett ugyanakkor elmondta, hogy Startford a háború alatt kapcsolatban állt Donovan tábornokkal / az OSS vezetője/, akinek ismeretterjesztő filmeket forgatott Japánról az ügynökök kiképzéséhez. Startfordnak erről igazolványa volt a tábornok aláírásával.¹⁶ Bár ez utóbbi állítást nem tudjuk igazolni, az kétségtelen tény, hogy az amerikai televíziózás fellendülése ebben az időszakban kezdődött, ergo egy ideig nem voltak a médium sajátosságaihoz igazított műsorok, ezért lehetett az egykori színész tevékenységének létjogosultsága.¹⁷

Az ÁVH Hírszerző Osztály időközben pontosította a célszemély életrajzi adatait. A fotóriporter 1905-ben született Izsákon – azaz Gábor volt Hacker Márton és Propper Szeréna idősebb fiúgyereke –, feleségét Fux Máriának hívták. Ezzel egy időben kiderült, hogy Hackett jogosan beszélt Olt Károly pénzügyminiszterhez fűződő régi ismeretségéről, akivel előléptetését megelőzően sokáig levelezett. Olt időközben arról tájékoztatta Farkas Vladimirt, hogy 1930-ban egy rövid ideig Hackett volt a felsőbb pártkapcsolata, de akkor is Fux Mária volt aktívabb és állt közelebb a mozgalomhoz, amitől a házaspár később eltávolodott. A pénzügyminiszter azt is megerősítette, hogy Hackett Keér Dezső néven tagja volt a „Kérdezők” nevű irodalmi körnek. A levelezés valóban fennmaradt közöttük, mivel édesanyja kiutaztatásának elintézését kérte a minisztertől.¹⁸

A Központ ugyanakkor egyetértett Iványi értékelésével, miszerint Hackett D. Gábor /jövőben „Ludas Béla”/ életének bizonyos aspektusai felettébb zavarosak,

¹⁶ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – Tárgy: Startford ügye – Jelentés. 1952. X. 8. 13–14.

¹⁷ BRADÁNYI IVÁN: *James Dean*. Budapest, ALFA STÚDIÓ Könyv és Zeneműkiadó, 1994. 84.

¹⁸ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – Tárgy: ügye. – Jelentés. Budapest, 1952. X. 10. 6–7.

amit minél előbb ellenőrizni kell.¹⁹ A célszemély anyagi helyzete ugyancsak el-
lentmondásosnak tűnt. Míg anyja szerint gondokkal küzdött, a fotókópiák elle-
nében komoly összegeket kért, ami viszont arra utalt, hogy nem keres rosszul. A
legközelebbi találkozón a rezidentúrának meg kellett tudnia, hogy mennyi a fény-
képész átlagos jövedelme, hogy ellenőrizni lehessen anyja őszinteségét. Borsodi
elkapkodta az ígéretét, hiszen a nyitott kérdések révén lehet a legjobban tanulmá-
nyozni a jelölteket. Mivel „Ludas Béla” múltja egyáltalán nem volt világos, és ma-
gatartása is óvatosságra intett, a rezidentúrának tartózkodóan kellett viselkednie
a célszemély irányában.²⁰

Az ÁVH időközben kiderítette, hogy Propper Szeréna, aki 1883-ban született
ugyancsak Izsákon, 1949 óta élt a XII. kerület Gaál utca 11 szám alatt. Az asz-
szony 1918-ban kerülhetett a fővárosba, első lakhelye a XIII. kerület Jávor utca
3 alatt volt, ahonnan a Gizella utca 34-be költözött, amikor fiával elhagyta a fér-
jét. Propper Szeréna egyrészt tartásdíjat kapott a férjétől, másrészt kisebbik fia,
András tartotta el, aki orvosként dolgozott az izraelita kórházban. A célszemély
apja – Hacker Márton Szalkszentmártonban született 1872-ben – eredetileg bá-
nyatitkár volt Petrozsényban. Ám a korábbi szomszédok az özvegytől eltérően azt
állították, hogy 1944-ben Emília nevű lányával együtt nem tértek vissza a depor-
tálásból. A lány idegbeteg volt amikor elhurcolták, beszólt a nyilasoknak, amiért
igen csúnyán megverték. Hackett édesanyja 1945 februárjától áprilisig a Boráros
tér 6 szám alatt tartózkodott, majd 1946 karácsonyáig a II. kerület Tölgyfa utca 8
szám alatt élt bátyja, Páncél Mihály gyógyszerész háromszobás lakásában. Ami-
kor Páncél eladta az ingatlant, kikötötte, hogy húga társbérlokként maradjon,
aki végül 1947 elején költözött az utolsó lakóhelyére.

Az ÁVH a házfelügyelőtől megtudta, hogy özvegy Hackerné a munkáspártok
egyesítéséig tagja volt az MKP – nak, de mint osztályidegen személyt kizárták.
Kovács János azonban rámutatott, hogy Propper Szeréna nem híve az új rend-
szernek, hiszen ki akar menni az USA-ba a fiához, aki anyagilag is támogatja,
de a kiutazását sehogy sem tudta elintézni. Az adatszolgáltatók annak kapcsán
viszont nem szolgáltak támponttal, hogy Gábor miként került az Egyesült Álla-
mokba.²¹ 1953. január 27-én Kányó alhadnagy erős kritikával illette Hackett D.
Gábor személyét. Tudniillik Olt Károly arra figyelmeztetett, hogy a fotóripor-
ter a 30-as évek folyamán teljesen eltűnt a mozgalmából, ugyanakkor mindössze

¹⁹ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 5/8/B. sz. levél Washingtonnak, 1952. X.
23. – Tárgy: Hackett D. Gábor /jövőben „Ludas Béla”/ ügye. 23.

²⁰ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 10/9/B. sz. levél Washingtonnak, 1952. X.
30. – Tárgy: „Ludas Béla” ügye. 11.

²¹ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – Tárgy: ÖZV. HACKER MÁRTONNÉ kör-
nyezettanulmánya. – Jelentés. Budapest, 1952. XI. 14. 8-10.

egy alkalommal írt neki anyja kivándorlásának ügyében. Kanyó úgy vélte, hogy Hackett D. Gábor gyors szabadulása mögött az állt, hogy Hain Péter emberei a kiutazás előtt beszervezték. A gyanút tovább erősítette, hogy minden olyan lépéstől tartózkodott, amellyel kompromittálhatta volna magát az amerikai hatóságok szemében, ráadásul fényképei ellenében jóval a piaci árak fölötti tarifát kért. A felvett összegről szóló nyugtát nem akarta aláírni, majd később olyan kísérletek váltak megfigyelhetővé, amelyekkel kompromittálni akarta a követség embereit. Kanyó alkalmatlannak minősítette a kijelölt feladatok elvégzésére, hiszen múltját nem lehetett ellenőrizni, mozgalmi kapcsolatai dolgában pedig nem volt őszinte. Az alhadnagy a foglalkozás megszüntetését javasolta.²²

A célszemély előélete valóban kétségeket ébresztett a Hírszerző Osztály részéről, ugyanakkor Kanyó alhadnagy megállapításaiban is jó néhány tévedést lehet felfedezni. Hain Péter ugyanis 1924 és 1938 között vezette a Budapesti Rendőrfőkapitányság Politikai Rendészeti Osztályán (BRFK PRO) a baloldal mozgalmak ügyében illetékes csoportot, 1939-ben már a Horthy Miklós kormányzó személyi biztonságáért felelős detektíveket irányította,²³ majd 1940-ben a PRO 2. főcsoportjának élére került, ahová a kiegészítő egységek, pl. KEOKH (Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hivatal) vagy az ún. XIX. (állampolgársági ügyek) osztálya tartoztak.²⁴ Hain eredeti pozíciója 1939-ben dr. Wayand Tiborhoz került, ugyanakkor a közelgő háborúra való tekintettel, a politikai nyomozások egyre tekintélyesebb részét átvette a Magyar Királyi Csendőrség Központi Nyomozó Osztálya.²⁵

1953. április 14-én „Ludas” a megbeszélrt időponthoz képest egy napos csúszással érkezett a MNK washingtoni követségére, mert – legalábbis állítása szerint – 13-ra esküdtzéki idézést kapott. Iványi a munkaszüneti napra tekintettel nem tartózkodott a hivatalában, viszont az ügyeletes elmondása szerint a sajtóattasé már úton volt. Hackett D. Gábor a várakozás közben annyit elárult, hogy konspirációs okok miatt is jobbnak tűnt eltérni az eredeti időponttól. A célszemély azt hangsúlyozta, hogy milyen komoly tapasztalatai vannak az illegális munkában, majd rákérdezett, „mi igaz abból, hogy a magyar követséget az FBI – Federal Bureau of Investigation (Szövetségi Nyomozó

²² ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – Tárgy: Hackett Gábor ügye. – Jelentés. Budapest, 1953. I. 27. 3-5.

²³ BOÉR ZOLTÁN: *Aki a magyar Gestapo – vezér felesége (is) volt...* In: *Betekintő VIII.* (2014/1. szám) – www.betekinto.hu/2014_1_boer#_edn9 – Letöltés: 2015. II. 7.

²⁴ KOVÁCS TAMÁS: *Rendőrségi célkeresztben a szélsőjobb. Dr. Sombor – Schweinitzer József feljegyzése a szélsőjobbaldali mozgalmakról, 1932 – 1943.* Budapest, Gondolat Kiadó, 2009. 20–23.

²⁵ VARGA KRISZTIÁN: *A harmincas évek politikai rendőrsége Wayand Tibor önvallomásaiban.* In: *Betekintő IV.* (2010/4. szám) – www.betekinto.hu/2010_4_varga_k – Letöltés: 2015. II. 7.

Iroda) teljesen körülállja, s aki valamilyen ügyben felkeresi a követséget, azt utána azonnal kikérdezik, hogy mit keresett a követségen, milyen ügyben volt ott és mit csinált”.²⁶ Bár a célszemély meglátásai egyáltalán nem voltak alaptalanok, ugyanis az FBI lehallgatta a telefonokat és szoros megfigyelés alatt tartotta a keleti blokkhoz tartozó országok külképviseleteit,²⁷ az ügyeletes azzal szerelte le, hogy ők nem láttak ilyen kordont, amire a „Ludas” láthatóan megnyugodott. Ám ettől függetlenül még így is azt fejtegette, hogy nem árt az óvatosság, mert nincs rá garancia, hogy az FBI nem fogja elővenni. Az ügyeletes arról beszéltette a célszemélyt, hogy édesanyja kiutazásával kapcsolatban van-e új fejlemény. Az eljárás nehézkességét azzal indokolta, hogy csak olyan személyt engednek el, akinek odakint biztosított a megélhetése.

Hackett ekkor viszont bevallotta, hogy anyja kihozatala nem igazán szívügye: bármi legyen is a döntés, ugyanúgy fog reagálni. „Ludas” csak annyira ragaszkodott anyja kivándorlásához, amennyire az édesanyja ki akar jönni egyetlen élő gyerekéhez. Ezt nyomatékosította, hogy több mint 10 éve nem találkoztak és még hátralévő napjait szeretné a fiával leélni. Amennyiben a magyar hatóságok kiengekedik, valószínűleg jobb lesz neki New York-ban, hiszen láthatja az unokáját. Azt viszont rögtön hozzátette, hogy nagyon nagyvonalúan nem tud gondoskodni az anyjáról, ugyanis a fotózás nem bonyolít túl nagy forgalmat. Mivel a stúdió nem garantált egyenletes jövedelmet, a felesége is dolgozott. Hackett sokszor ott aludt az üzletben, mert éjjel 1-2 óra körül fejezte be a tekercek előhívását, ugyanis alkalmazottat nem tudott fizetni. Ezzel egy időben kiderült, hogy egy szociofotó – a földalattin egymás mellett szundikáló fehér, néger és a melléjük telepedő Puerto Rico-i munkásról készült fénykép – miatt utóbbi kis híján megkéselte, ám végül pisztolyt fogtak rá és átadták a rendőrségnek. Hackett visszavonta a feljelentést, mondván, nem akarja egy családos munkás életét tönkretenni.

A fényképész itt ellentmondásba keveredett önmagával, ugyanis azt mondta: egyszer már életveszélybe került akkor, amikor 1942-ben az Esti Újság franciaországi tudósítójaként egy munkatáborban fotózott, amit egy amerikai kapcsolatokkal rendelkező szervezet révén ki akart juttatni az USA-ba. A kísérlet megghiúsult, a francia rendőrség az anyag birtokába került, így 24 órán belül kiutasították. Az asszony állapotos volt, erre tekintettel a végzést két héttel elhalasztották, és ez idő alatt sikerült táviratozni New Brunswickba Kormos Hugónak. Hackett a Magyar Hírnök című lap számára is készített riportokat, és a főszerkesztővel meg volt beszélve egy kód, amivel vészhelyzetben segítséget kérhet. A vízum két héten belül megérkezett, majd „Ludas”

²⁶ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 13/”B”. sz. levél – Ludas ügye. – Jelentés. 1953. IV. 17. 42-45.

²⁷ WILLIAM C. SULLIVAN with BILL BROWN: *The Bureau. My Thirty Years in Hoover's FBI. The untold story of the life at the top of the Federal Bureau of Investigation, by the former assistant to J. Edgar Hoover.* London – New York, W. W. Norton & Company, 1979. 175–179.

1942 októberében Spanyolországon keresztül elindult Amerikába. A spanyol beutazási engedélyt egy ottani kollégája jóvoltából sikerült megszerezni: egy félbetépett névjegykártyát kapott tőle, amit felmutatott a konzulátuson.²⁸

Hackett Gábor és a francia rendőri szervek közötti összeütközés minden bizonnyal a Vichy-rendszer időszakában lehetett, tudniillik 1939-ben a Daladier-kormány viszonylag liberális menekültpolitikát folytatott, így nem valószínű, hogy pusztán egy engedély nélküli fotózás miatt kiutasítsák az országból.²⁹ Ezzel szimultán a fényképész megmenekülésének története is hihető, ugyanis 1942 végéig az Egyesült Államok a francia flotta átadásának megakadályozása, valamint az észak-afrikai területeken folytatott hírszerzés céljából diplomáciai kapcsolatban állt a Vichy-Franciaországgal, így a beutazási engedélyt hivatalos csatornákon keresztül is el lehetett intézni.³⁰

Miután megérkezett az Egyesült Államokba, az OSS – Office of Strategic Services (Stratégiai Szolgálatok Hivatala) és a CIC – Counter Intelligence Corps (Kémelhárító Testület) kihallgatta a Vichy-Franciaországban uralkodó állapotokról. A célszemély érthető okokból mindent elmondott, ugyanakkor az OSS és a CIC továbbra is kapcsolatban maradt vele. Egy esetben felmerült, hogy ejtőernyővel ugorjon le Magyarországon, amit nem vállalt el, mondván, a magyar rendőrség ismeri, ez pedig azonnali lebukáshoz vezetne. Végül csak a ruháját adta kölcsön a misszióhoz, ám az ügynököt rövid idő alatt elfogták és kivégezték.³¹ A valóságban az OSS nem hajtott végre ilyen akciót, tudniillik 1943 folyamán végig arra készült, hogy egy kis létszámú, de jól felfegyverzett csoport fog ejtőernyővel leereszkedni Magyarországon, amennyiben a Kállay-kormány gondoskodik a fogadóbizottságról és a megfelelő fedésről.³² Az ún. Sparrow-misszió végül 1944. március 16-án landolt, így tagjai – alig egy hét elteltével, az ország német megszállásának betudhatóan – fogságba estek, viszont mindannyian túléltek a háborút.³³

²⁸ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 13/B”. sz. levél – Ludas ügye. – Jelentés. 1953. IV. 17. 46-49.

²⁹ BOROS ZSUZSANNA: *Vichy – Franciaország (1940 –1942). A francia állam születése és a „nemzeti forradalom” első időszaka.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 1994. 101–116.

³⁰ MAGYARICS TAMÁS: *Az Egyesült Államok külpolitikájának története.* Budapest, Eötvös Kiadó, 2000. 210–211.

³¹ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 13/B”. sz. levél – Ludas ügye. – Jelentés. 1953. IV. 17. 49–51.

³² TAMÁS MESZERIC: *Undermine or Bring Them Over: SOE and OSS Plans for Hungary in 1943.* In: *Journal of Contemporary History. Volume 43 (2/27/2008).* 208. <http://www.jstor.org/discover/10.2307/30036503?sid=21106111577513&uid=2129&uid=70&uid=2&uid=4&uid=3738216> – Letöltés: 2015. II. 5.

³³ ZOLTÁN PETREZCZ: *Sparrow Mission: A US Intelligence Failure during World War II.* In: *Intelligence and National Security Volume 27 (Issue 2/2012).* 241–260. – <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02684527.2012.661645#abstract> – Letöltés: 2015. II. 5.

Hackett Szenes Anikóról (Hannáról) beszélt, akit a brit SOE – Special Operations Executive (Különleges Műveleti Parancsokság) – 1944 márciusában jutott el Szlovéniába, de június elején az országhatár átlépésének pillanatában letartóztatták a csendőrök. Noha kezdetben úgy tűnt, hogy a szövetséges hatalmak felé tett gesztus végett életben maradhat, a nyilas hatalomátvételt követően agyonlőtték.³⁴ „Ludas” elismerte, hogy Scweintzenél, azaz dr. Sombor – Schweinitzer József budapesti rendőrfőkapitány–helyettesnél, a Politikai Rendészeti Osztály tényleges vezetőjénél³⁵ volt kihallgatáson, de mivel nem tudtak semmit sem rábizonyítani, csak felügyelet alá helyezték. Azt mondta, inkább az amerikaiak lőjék agyon, hiszen otthon biztosan e sorsra jut, de azért is tért ki a küldetés elől, mert Magyarországot nem tartotta olyan helynek, ahová le lehet dobni ejtőernyősöket úgy, hogy azt nagyon rövid időn belül fel ne fedezzék.

„Ludas”-t az amerikai haditengerészet is kihallgatta a francia tengerparttal kapcsolatban, amiről elég részletesen be tudott számolni, sőt fényképekkel is szolgált. Amikor elolvasta a partraszállásról készült tudósításokat, meggyőződésévé vált, hogy azt a felvételei alapján hajtották végre, noha a valóságban egy ilyen hadművelet előkészítéséhez több forrásból, a környék lakóitól és a francia ellenállás tagjaitól szedték össze – a sokszor pontatlan – információkat a szövetségesek.³⁶ Mivel a sajtóattasé sem került elő, az ügyeletes átvette a képeket, darabját 10 dollárért, ami az ottani viszonyok között is drágának számított. «Ludas» ezalatt figyelmeztetett rá, hogy Bartók Péterrel jó lesz vigyázni, mert az apja hagyatékát kezelő személy, aki a Nemzeti Bizottmányhoz tartozik, anyagilag kézben tartja, hiszen nélküle nem indíthatja el a magyar hanglemezek kiadását. A célszemély eztán egy levelet mutatott, amely a Franciaországban élő Ternyei Lászlótól érkezett hozzá, minthogy Havas Emil, az Antibolsevik Fórum főszerkesztője nem kapta meg a rossz címzés nyomán. Ternyei Gara László hazarendeléséről és őrizetbe vételéről már írt az újságnak.

„Ludas” a kapcsolat rendszeresítéséről úgy nyilatkozott, hogy minden további nélkül vállalja havi 15 fénykép elkészítését, ha készpénzzel fizetnek érte. Hackett azt szerette volna, hogy a követség emberei keressék fel New York-ban, ahol előzetes telefonhívást követően mindenkit elküld az üzletből, így a beszélgetés zavartalan lesz. Ezzel szemben a washingtoni utazás egyenértékű lett volna egy nap kiesésével. A célszemély megkapta a díjazásának egy részét, végül távozott.

³⁴ Szenes Hanna, *egy igazi Mensch*. Szerkesztő: BENYÓ József. Budapest, Mensch Nemzetközi Alapítvány, 2014. 27–35.

³⁵ KOVÁCS, 2009: 7–11.

³⁶ DOUGLAS PORCH: *The French Secret Services from the Dreyfuss Affair to the Gulf War*. New York, Farrar, Straus and Giroux, 1995. 247–248.

„Nógrádi” (Nyúl István főhadnagy)³⁷ azt a megjegyzést fűzte a jelentéshez, hogy „Ludas” képzelődik, amikor az FBI-ról beszél, miközben az emigrációval vagy a Ternyei–levéllel kapcsolatos felvetései-kérdései provokatív jellegűek. „Nógrádi” számára különösen az OSS és CIC emlegetése volt nyugtalanító, tudniillik Hackett igen aktívan kereste a kapcsolatot a követséggel. Nyúl István főhadnagy szerint a célszemélynek jól jött volna a havi 150 dollár, de a beépülés szándékától sem tudott eltekinteni.³⁸

Amikor „Ludas” május 4-én újból megjelent a követségen, elmondta, hogy alakított egy fotóügynökséget, így szélesebb a mozgásteret, vagyis a követségi megrendeléseket is jobban el tudja végezni, hiszen a tudósítói igazolvánnyal oda is eljuthat, ahová azelőtt nem tudott. Ezzel egy időben nemtetszésének adott hangot, amiért egyesek igen tartózkodón viselkedtek irányában. Pl. New York-i látogatása idején nem sikerült a magyar követtel beszélnie, aki Bartók Péter társaságában vacsorázott, ám azt is sérelmezte, hogy a megbeszélte találkozóra senki nem jött el Washingtonból. „Nógrádi” azonban figyelmeztette a célszemélyt, hogy a magyar diplomatáknak nehézséget okoz New York-ba utazni, ezért kérték, hogy havonta egyszer próbáljon meg eljönni Washingtonba. Hackett D. Gábor ezek után elmondta, hogy nem könnyű az egyéb megrendelésein túl a követségnek fotózni, hiszen az események helyszínére kell menni, ráadásul a jövedelmének egy részét vissza kell fordítani a vállalkozásba. Az előző alkalommal a követségtől kapott pénzen egy kis fényképezőgépet vásárolt, amivel május elsején fotózott. Hacker Mártonné időközben megírta neki, hogy engedélyezték a kiutazást, így nem sokára megérkezik. Hackett ekkor felvetette, hogy névsorokat készít a kinti magyarokról, ugyanakkor a követség figyelmébe ajánlotta egy Kanadában élő orvos ismerősét, aki baloldali érzelmű lévén bármikor megkereshető. „Nógrádi” végül megállapította, hogy a két felajánlás azt jelentené, hogy informatorként dolgozik a követségnek, ám előadásmódjából azt szűrték le, hogy a beépülés a valódi célja.

Hackett Gáborral ezt követően, mint a misszió beosztottjával foglalkoztak, megengedve, hogy a követséget érdeklő személyekről ki lehet kérdezni, amelynek során kideríthető, hogy provokátorral állnak-e szemben. A találkozókat mindenképp a követségen tartották, mivel ott volt a legkisebb a támadási felület.³⁹ A Központ feltűnőnek tartotta, hogy „Ludas” nagyon erőszakosan közeledik a követ-séghez, minden áron a diplomaták bizalmába akar férkőzni, holott a rezidentúra

³⁷ ÁBTL – 3. 2. 6 – OL 16 – Washingtoni rezidentúra – OL – 11/2. – Tárgy: a washingtoni rezidentúra munkaterve – Jelentés. 1954. I. 26. 31-34.

³⁸ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 13/B”. sz. levél – Ludas ügye. – Jelentés. 1953. IV. 17. 52-57.

³⁹ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 13/B. sz. levél – Tárgy: Ludas Béla ügye. – Jelentés. 1953. V. 12. 70-77.

próbálkozásai elől folyamatosan kitért, mivel óvakodott attól, hogy a legkisebb mértékben kompromittálja magát. Amikor Hackett váratlanul azzal állt elő, hogy adatokat fog szerezni a jobboldali emigrációról, a Központ számára nyilvánvalóvá lett, hogy „Ludas” az ellenséges elhárítás embere, mondván, a célszemélyt az OSS, a CIC és az FBI többször is kihallgatta. Farkas Vladimir egyetértett „Nógrádi” javaslatával, hogy a továbbiakban csak követségi vonalon foglalkozzanak vele.⁴⁰ Hackett nemcsak a követségnek kívánt fotózni, hanem Magyarország életéről készült fényképeket kért amerikai terjesztésre. Kós Péter ügyvivő viszont tartott tőle, hogy ezeket az ellenséges sajtóban rágalmazásra használják, hiszen Hackett a progresszív lapoktól deklaráltnan nem vállalt megbízatásokat.⁴¹

A Külügyminisztérium (KÜM) úgy vélte, hogy amennyiben fenntartják a Hackett személyéhez fűződő kapcsolatot, havi rendszerességgel adjanak neki rendelést a fényképek témájára vonatkozó instrukciókkal egyetemben.⁴² A fényképész 1953 nyarán 10–10 képet vitt el Washingtonba, kétszer 100 dollár plusz 20 dollár útiköltség ellenében, ugyanis a fotóit azok jellege miatt nem lehetett postára adni.⁴³ 1954 áprilisában a követség újból igénybe vette szolgáltatásait a május elseji felvonulás megőrkítésére, mivel a Daily Worker – az Egyesült Államok Kommunista Pártjának orgánuma – olyan szoros ellenőrzés alatt állt,⁴⁴ hogy tőlük nem várhattak permanens együttműködést.

Az óvatosság ez esetben megalapozottnak tűnt, tudniillik Hackett Gábort otthonában kereste az FBI. Az ügynökök közölték vele: tudomásuk van arról, hogy az USA-ra nézve kompromittáló fényképeket készít a magyar követségnek, ám ezt csak akkor folytathatja, ha rendszeresen beszámol nekik ez utóbbi munkájáról. Ezzel egy időben azt is tudni akarták, hogy kit ismer a magyar külképviseletről és mit tud a beosztottak tevékenységéről. Hackett magatartása onnantól erősen provokatívvá lett, így Szarka Károly már azt sem javasolta, hogy rendszeresen vásároljanak tőle.⁴⁵

⁴⁰ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 4/16/B. sz. levél Washingtonnak, 1953. V. 30. 15. Tárgy: „Ludas Béla” ügye. 15.

⁴¹ Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL) – XIX – J – 29 – a – Washingtoni Követség 1946 – 1962 – 30-as d. – 10103/TITKOS/1953. – Tárgy: Magyar sajtó képekkel ellátása. – Washington, 1953. VI. 8. 51–52

⁴² MNL OL – XIX – J – 29 – a – Washingtoni Követség 1946 – 1962 – 30-as d. – 0491/titk. 1953. – Tárgy: Magyar sajtó képekkel való ellátása. – Budapest, 1953. VII. 14. 69.

⁴³ MNL OL – XIX – J – 29 – a – Washingtoni Követség 1946 – 1962 – 30-as d. – 10219/Titkos/1953. – Tárgy: Magyar sajtó amerikai képekkel ellátása. – Washington, 1953. VII. 18. 67–68.

⁴⁴ JOHN E. HAYNES: *Red Scare or Red Menace? American Communism and Anticommunism in the Cold War Era*. Chicago, IVAN R. DEE, 1996. 180.

⁴⁵ MNL OL – XIX – J – 29 – a – Washingtoni Követség 1946 – 1962 – 30-as d. – 196/titk. 1954 – Tárgy: Magyar sajtó amerikai képekkel ellátása. – Washington, 1954. IV. 10. 42.

Jó egy évtizeddel később, 1964. október 21-én a washingtoni rezidentúra fontolóra vette, hogy az 57-es utca előkelő részén lévő műtermet operatív célból használják. Erre mind az elhelyezkedése /8. emelet, lifthez közel/, mind a felhasználása /egyedül dolgozik gyakran fogad látogatókat/ alkalmassá tette volna. A stúdiójában Váradit kereste fel, miután Hackett többször is kezdeményezte a találkozót. A fényképész a haladó mozgalomtól távol tartotta magát, inkább zsidó körökben mozgott, pl. Klár – Klár Zoltán, az Ember című liberális orgánium utolsó főszerkesztője⁴⁶ – társaságában bukkant fel. A megközelítésnek a mozgalmi múlt lett volna az alapja, azonban Zalainak (Varga János százados)⁴⁷ feltűnt, hogy Váradit a célszemély barátja, Balogh Ernő ajánlotta be, akit az FBI informátorának tekintettek. Felmerült, hogy Baloghot feldolgoztatják a fényképész segítségével, de nem volt kizárt, hogy Balogh az FBI megbízásából ellenőrizte Hackett D. Gábort.⁴⁸

Miközben a célszemély oldaláról felmerült, hogy 1965 nyarán hazalátogat, ugyanakkor Varga István követségi beosztott megjegyezte, hogy PR-vonalon jól tudnák őt használni.⁴⁹ A Központ részéről Szirtes, azaz Kovács – eredetileg Meszler – Tibor, a BM III/I-1 osztály vezetője⁵⁰ rászólt Váradira, hogy Hackett ahhoz nem elég megbízható, hogy a műtermet operatív találkozóhelynek használják. Tudniillik Szirtes felettébb nyugtalanítónak találta, hogy Balogh Ernő hozta össze a találkozót, ami azt jelentette, hogy az FBI megbízásából cselekedett.⁵¹

Hacker Mártonné végül életének 82. évében, 1970 nyarán a New York állambeli Orangeburg városában távozott el az élők sorából.⁵² Hackett Gábor 1972 elején még egyszer felhívta magára a figyelmet, amikor olvasói levél formájában szóvá tette: a New York Times utazási rovata Magyarország vonatkozásában nem tud túllépni a gulyásleves és a cigányzene sztereotípiáin, pedig az számos,

⁴⁶ BORBÁNDI GYULA: *A magyar emigráció életrajza 1945 – 1985*. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1989. II. 50–51.

⁴⁷ ÁBTL – 3. 2. 6 – OL – 2/58 – Washingtoni levelezési dosszié „B” – O – 8 – 38/1 – 11/4/B. sz. utasítás melléklete! – Tárgy: A reakciós emigráció elleni harc 1962 novemberétől 1963 novemberéig terjedő washingtoni MUNKATERVE – Budapest, 1962. XI. 29. 148–161.

⁴⁸ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 10/18 – „A” – 1964. számú jelentés. – 134-970/64 – Tárgy: G. D. Hackett ügye. – Jelentés. Washington, 1964. X. 21. 84–85.

⁴⁹ ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – 493/1964/Szt. – Tárgy: Beszélgetés G. D. Hackett – tal. – Washington, 1964. X. 23. 80/1-2.

⁵⁰ GYARMATI – PALASIK, 2013: 345–346.

⁵¹ ÁBTL – 3. 2. 4. – K – 523/T – [Hackett D. Gábor] – II. 11. sz. utasítás „A” – tól! – Zalai elvtársnak! Washington. – Tárgy: G. D. Hackett ügye. – Budapest, 1965. II. 1. 86–87.

⁵² Serena Hackett – Birth: 30 Apr. 1889 – Death: Jul. 1970. – Social Security Number: ***-**-5448. www.fold3.com/page/7829039_serena_hackett/details. – Letöltés: 2015. I. 15.

nemzetközileg elismert tudóst (Kármán Tódor, Teller Ede) adott a világnak.⁵³ A rezidentúra a továbbiakban már nem foglalkozott a fényképésszel, aki 1990. február 14-én, 85 esztendőős korában hunyt el New York Richmond Hill kerületben található lakóhelyén.⁵⁴

⁵³ GABRIEL D. HACKETT: *Goulash, indeed!* In: *The New York Times CXXII* (January 2, 1972).

⁵⁴ Gabriel Hackett – Birth: 28 Aug 1905 – Death: 14 Feb 1990. – Social Security Number: ***-**-1576.– www.fold3.com/page/1037933_gabriel_d_hackett/details/ – Letöltés: 2014. X. 14.